

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§.3. Prudenter egerunt Dominæ istæ dum statim ad Deum recurruntur, qui hoc non facientem castigat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53104](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53104)

nes qui in monumentis sunt, audient vocem Filij Dei & procedent &c. Non vocat illos mortuos non enim absolute tales sunt, qui solummodo quo ad corpus mortui sunt sed vocat eos in monumentis tumulisque reconditos, hęc duo opera ait. D. Ioan. proposuit & promisit Christus vt diuinitatis suę certissima testimonia: quia verò interrogare posses, quando Christus illa cõpleverit: quamvis enim de primo opere satis constet, multos enim in anima mortuos sola sua voce resuscitauit, vt pote Samaritanã, Mattheum, ac Zachæum: de secundo tamen nihil nouimus, quòd verbo suo in monumentis reconditos ad auras reuocari: Omnes qui in monumentis sunt, idcirco hanc proponit historiam, in qua vtunque completum asserit, in duabus personis adeò cognitis ac publicis quales erant Maria & Lazarus. Mariam etenim tot mortuam mortibus quot peccatis mortalibus inquinabatur: (erant autem omnis generis indicia per septem da-

Ho. 93. in
Euang.
Luc. 8. 3.

mones, vt ait D. Gregor. a quibus vt ait Euangelista Lucas possessa tenebatur: De qua septem da-

monia exierant:) ex illis omnibus euocauit, vitamque largitus est illi gratię sublimẽ adeò, vt quę prius erat inferni tũo, illam inter Seraphinos diuino amore flagrantissimos extulit: Dil-

xit multum & hoc solo suo verbo quod illi ait, dum pedes suos peccatrix inungeret &c. Remit-

tuntur tibi peccata tua. Lazarum autẽ in tumulo iam corruptum, tantoque fetore horridum: vt germana eius soror se tantu n fetorem ferre non posse protestetur; viuum, incolumem, & alacrem suę vocis virtute resuscitauit; quo li-

quidẽ demonstrauit se idem facere posse in extremo die iudicij vt notat D. Gregorius Nyllenus: Quemadmodum vnus excitatus est à Christo,

Orat. 3. de eodem modo poterunt decem & vt decem tracenti resurrect.

& plures: atquẽ namque facile tibi est, cui obediunt famuli, multos simul euocare, atque vnicum; tam leui enim negotio ais: venite omnes, ac veni: hanc rationem conformiter proposito nostro disputat D. Ambrosius & D. Petrus Chry-

solus: Lazarus ab inferis reuocatus vincende mortis formam apportat & de seipso resurrectionis exemplum. Habes hic irrefragabilem confirmationẽ,

qua suam Christus testatur probatque diuinitatem: Quicumque Pater facit, hæc & filius similiter facit. Notanter ait Similiter, id est, non orando, non supplicando, non alienum postulando auxilium, sed eo modo quo Deus operatur, scilicet precipiendo.

Hoc vt præcipuum statuit D. Paulus eiusdem prædicator eximus de Domino nostro dispu-

tant, de quo tale fert testimonium: Qui prædicatus est Filius Dei in virtute. Sic etiam S. Patres Græci, qui prædicta verba sic legunt: Qui declaratus aut comprobatus est Filius Dei, quoniam est hæc diuina Virtus: in quo illam manifestauit in duobus: Primo, dum sanctificat animas ipsque vitam diuina sua gratia, infundit. Secundo: dum mortuos resuscitat: Secundum Spiritum Sanctificationis ex resurrectione mortuorum. Illa considera: nobis enim hæc coniuncta refert D. Ioannes in duobus illis Germanis: nam idcirco ad memoriã reuocauit opus illud Magdalene: Maria erat qua unxit &c. Missum faciamus quod operatus est in Maria, & quod agit in Lazaro, consideremus: quamvis enim illud, tãto fuerit excellentius; quanto est anima corpore nobilior & animæ vita corporis vitã præcellentior; nostris tamen oculis carnalibus quibus corpora patent euidentius, admirabilior est Lazari in corpore resurrectio, quàm Magdalene in anima: quini no per hoc quod Dñs in corporibus operabatur, quid posset in animabus, clarè demonstraba: vt patet in Paralytico: dum eum curaturus sic ait: Vt scitis quia filius hominis habet potestatem in terra dimittendi peccata, surge, tolle lectum tuum,

Qui prædicatus est Filius Dei in virtute. Sic etiam S. Patres Græci, qui prædicta verba sic legunt: Qui declaratus aut comprobatus est Filius Dei, quoniam est hæc diuina Virtus: in quo illam manifestauit in duobus: Primo, dum sanctificat animas ipsque vitam diuina sua gratia, infundit. Secundo: dum mortuos resuscitat: Secundum Spiritum Sanctificationis ex resurrectione mortuorum. Illa considera: nobis enim hæc coniuncta refert D. Ioannes in duobus illis Germanis: nam idcirco ad memoriã reuocauit opus illud Magdalene: Maria erat qua unxit &c. Missum faciamus quod operatus est in Maria, & quod agit in Lazaro, consideremus: quamvis enim illud, tãto fuerit excellentius; quanto est anima corpore nobilior & animæ vita corporis vitã præcellentior; nostris tamen oculis carnalibus quibus corpora patent euidentius, admirabilior est Lazari in corpore resurrectio, quàm Magdalene in anima: quini no per hoc quod Dñs in corporibus operabatur, quid posset in animabus, clarè demonstraba: vt patet in Paralytico: dum eum curaturus sic ait: Vt scitis quia filius hominis habet potestatem in terra dimittendi peccata, surge, tolle lectum tuum,

Matt. 9. 9.

§. 3. Prudenter egerunt Domina ista dum statim ad Deum recurrunt, qui hoc non facientem castigat.

Miserunt ergo sorores eius ad eum. In morbum incidit Lazarus adeò grauem, vt continuò illum lecto detinuerit viribus elumbum, infirmum, hoc enim est Languens; ita vt confestim manifestum vitæ periculum incurretit. Sorores eius hac fratris sui infirmitate non parum afflictæ continuò nuntium Christo miserunt, velut in quo verũ erat salutis vitæque remedium. Iam de Iudæa excesserat, quando in festo renouationis templi, de quo die Mercurij proximo, eum Iudæi lapidibus obruere conabantur, ad ripam igitur fecerat Iordanis itinere decem aut duodecim horarum à Bethania & Hierusalem, ibique moram trahebant: Exiit de Ierusalem in eum locum ubi erat Ioannes baptizans primum & mansit illic. Eo igitur sorores illæ miserunt ad eum. Optimè se ostenderunt discipulas in Dei schola instructas in qua hoc inter cetera prælegitur, vt in quacũque tribulatione, necessitate, morbo, & afflictione Deus primus sit, hoc pri-

7

10. 10. 49

In Dei

Legitur, ad quem pro remedio confugiamus, velut ad eum, qui præcipue potest, illud largiri. Haec doctrinam proponit ore præcellentis illius magistri Vasilij; David: *Audi popule meus & loquar, Israel & respiciabor tibi Deus Deus tuus ego sum.*

3/49-7. Aures mihi arripe popule mi, velut magistro: tibi namque meus est præscribere lectionem, quã velut fundamentum basimq; status omnis meæ doctrinæ, scilicet vt credas, meque habeat vt verum Deum. *Deus Deus tuus ego sum.* Domine libentissimè fecero, verum quibus actibus vel precibus vis vt proster illud & confitear: numquid forte dicas tibi sacrificijs? quod si Gentiles per hoc protestentur, quod idola sua habeat vt Deos, eo quod illis offerat sacrificia, hanc ne à te eandem postulas demonstrationem, & vt tauros tibi, vitulos, vaccaque sacrificem: quod si hæc parca sunt eo quod animalia sunt hæc domestica, an tibi placet, vt animalia exquiram ex huius mundi saltibus præclariora, Elephantas, Vrsos, vicor-nes quod si forte hæc tibi minime placeant eo quod per terram gradientur, an acceptum esset tibi alitum autimque sacrificium, quæ per æra volitant, numquid accepto habeas Myllos, accipitres, falcones, aquilas?

II. Nihil horum efflagito, respondet Deus, primò: illis etenim non indigeo, nec illis vescor caribus nec animalium autimque facior sanguine, secundò: eo quod hæc omnia & quæ mundus habet pretiosa, mea sunt, nec illis indigeo quæ tu mihi dederis aut in sacrificium obtuleris: *Non in sacrificijs tuis arguamur: Ecce. Non accipiam de hominibus vitulos, neque de gregibus tuis hircos: quoniam meæ sunt omnes fera sylvarum Ecce, numquid manducabo carnes: aurorum aut sanguinem hircorum potabo? quod si fame scam, numquid necesse mihi erit ad tuum confugere parvium: numquid meus totus est mundus? Si esuriero, non dicam tibi, meus est enim orbis terra Ecce.* Quid igitur agam, O Domine quo demonstrarem atque protestet, quod te vt verum habeam mihi Deum? hoc tibi incumbit agendum, ait Dominus: vt primò omnium ad me recurras tuis in afflictionibus ac necessitatibus postulaturus auxilium: *Inuoca me in die tribulationis: non est Deus huius mundi dominis Monarchis conferendus: hoc etiam quo subditi eos profitentur esse. Dominos exponitur per munera & vectigalium iunimque solutionem, & quo quis Dominus est potentior, eo debent illi offerte pretiosiora. Profert Spiritus sanctus testaturque regni Salomonis magnificentiam eamque tal: in quã mundus non vidit ampliore. Magnificatus est ergo Rex Salomon Hieron. Bapt. de Lazaris, Tom. III.*

Super omnes reges terra: hoc omnis terra publicè latebatur negabatque nemo. Vniuersa namque terra desiderabat videre vultum Salomonis, vt pote 23.

Domini sui, illique deferte numerata si premæ potestatis honoraria: *Et singuli deferebant ei numera vasa argentea, & aurea, vestes & arma bellica, aromata, equos, & mulos per annos singulos, aurum argentum dentes Elephantorum, simias, & pavones.* Hic erat, ita hic erat totius terræ Rex magnificus, dum hæc illi omnia rara & pretiosa munerata deferuntur. Non sic Deus: me vt Deum tuum ac Dominum protestare nec tamè hoc volum fieri tuas mihi diuitijs offerendo; nec ea quæ sunt in mundo præclariora. Huius enim omnibus præterquam, quod mea sunt, non indigeo sed me requisico vt tibi luceatram auxiliator, teque ipsum tibi dem, dum me qualibet prellus infirmitate Deum inuocaueris: vt infirmus ad me accedat salutem, pauper remedium, opprellus submo refidium, tristisque postulaturs consolationem curamus.

Sublimem hæc ratio continet Philosophiam: quid est Deus? bonorum abijlus, in quo hæc omnia maiori copia, quàm in mari oceano aquæ continentur. *Offendam tibi omne banum.* Officina quædam est vniuersalis in quã omnibus infirmitatibus, necessitatibus & laboribus remedia reconducuntur efficacissima, proprium illi est principiu Deo pro-esse, omnem, ac originem bonorum omnium: *Acedunt, quo bona cuncta procedunt: quia etiam omnium etiam malorum peccata, nulla namque salus, nulla vita, mala nullum lenimen, nullum remedium, nullus euenus dexter, nisi de manu eius noscitur emanare; sed nec morbus aliquis, paupertas, aut calamitas, nisi illam suã providentia vel disponendo vel permitiendo, eo modo quò dixit per prophetam: Si est malum in ciuitate quod Dominus non fecerit, per hoc igitur confiteberis, quod me habeas vt Deum tuum, si ostenderis te hoc de me sentite, quod in me omnigena bona inueniantur, ac de manu mea procedere, & protestaberis illam esse, quæ morbos, ac cruciatu disponit: quod si illa ingruerint, illico, ad me confugas, medelam flagitatures. Vt quid, dum aqua indiges, ad fluium vel fontem accurras: eo quod tibi persuadeas in fonte aquam tibi repetendam. Cur sellius mitis ad officinam pro tali aut tali portione medica, quæ tibi opus est? eo quod intelligas talia salutis in illa componi remedia.*

Igitur me vt Deum habeas & hoc intelligas me bonorum omnium esse fontem, & officinã, in qua malis tuis remedia sunt efficacica, per hoc illud demonstrabis cum Deus sit, ad quem primò

III. Deus cum pri-
mo res-
iduum,
III. Offici-
na quæ-
dam est
vniuersa-
lis in quã
omnibus
infirmitati-
bus, neces-
sitatibus
& laboribus
remedia re-
conducuntur
efficacissima,
proprium
illi est prin-
cipiu Deo
pro-esse,
omnem, ac
originem
bonorum
omnium:
Acedunt,
quo bona
cuncta pro-
cedunt:
quia etiam
omnium
etiam
malorum
peccata,
nulla nam-
que salus,
nulla vita,
mala
nullum
lenimen,
nullum
remedium,
nullus euen-
tus dexter,
nisi de manu
eius noscitur
emanare;
sed nec mor-
bus aliquis,
paupertas,
aut calamitas,
nisi illam
suã
providentia
vel
disponendo
vel
permitendo,
eo modo
quò dixit
per prophetam:
Si est
malum
in ciuitate
quod
Dominus
non
fecerit,
per hoc
igitur
confiteberis,
quod
me
habeas
vt
Deum
tuum,
si
ostenderis
te
hoc
de
me
sentite,
quod
in
me
omnigena
bona
inueniantur,
ac
de
manu
mea
procedere,
&
protestaberis
illam
esse,
quæ
morbos,
ac
cruciatu
disponit:
quod
si
illa
ingruerint,
illico,
ad
me
confugas,
medelam
flagitatures.
Vt
quid,
dum
aqua
indiges,
ad
fluium
vel
fontem
accurras:
eo
quod
tibi
persuadeas
in
fonte
aquam
tibi
repetendam.
Cur
sellius
mitis
ad
officinam
pro
tali
aut
tali
portione
medica,
quæ
tibi
opus
est?
eo
quod
intelligas
tal-
ia
salutis
in
illa
componi
remedia.

D i d pro

V.
Si ad Deum
pro nobis
recurre-
mus &
grati ferri.

pro tuis angustiis supplex recurras: hinc est quod dum labore premeris nec ad Deum primo recurris sed ad hunc vel illum terræ hominem; hoc molestè ipse ferat, conqueratur, & sibi quandam interrogari censet indignam: videtur enim quod de illo hoc non censes, quod debes, nec illa vtaris fiducia, quam meretur, nec illi debitam seruis fidelitatem. Credo nobis apud quadrat ad huius declarationem lectio illa, quam dominus prima vice præcipit mulieri, quando illam in criminis suspensionem ad extremas angustias, dolores, penalesque demeravit, ait enim: *Ad virum tuum conuerso tua.* Sic ex Hebræo legimus quod in nostra vulgata habetur: *Sub viæ potestate eris: pro vt notat.* D. Hieronymus & declarat ipse in illud ad Titum 2. *Subdatus viri fuerit*, cui ad hærent omnes sancti Patres Græci, atque expendit noster Okesteretensis in Hebræo verbum legitur, quod currite sue recurrere significat, vt possimus legere: *Ad virum tuum cursus tuus, vel recurre tuus.* conqueri poterat ac dolere mulier, ad tantos damnata cruciatus, dolores & calamitates, Domine mi p'ximè: quid hic oppressa malis misera faciam? ad quem pro remedio cōfugiam? respondet Deus: ad virum tuum: hæc enim lex esse debet honestæ mulieris & quæ seruat viro fidelitatem ad quam tenetur: vt eum ostendat quod virum habeat vt talem, ad eum quocumque dolore aut necessitate oppressa præ cæteris accurrat: hic etenim est in quo sui ipsius remedium inueniet efficacissimum. Quam hoc grauiter ferret vir nobilis atque præpotens cui vxor ea sit, quam adoret à qua nunquam suos auerit oculos, si aduerteret, quod deficiente illi vestimento, pallio, vel calceis vel etiam dolore quodam, atque mentis angustia supra modum tristis prius ad inueniendum hunc vel alterum nobilem festina recurreret? quale ferret de hac muliere iudicium? nisi quod hæc ipsi se redderet non parum suspectam, eo quod non tantum marito suo quantum alieno consideret, vel illum nimis æstimet, vel ænorem suum in alterum transfulerit: optimo iure maritus iniquo perferret hoc animo: hoc tibi incomperto, ait D. Paulus quod *Sacramentum hoc magnum est: exterminium hic lateat mysterium, quod declarat Christi cum Ecclesia & singulis fidelium animabus sponsalia quis est animæ tuæ sponsus? nonne Deus? nonne te sibi in baptismo desponsauit? an non integram illi seruare fidem promisisti? nunquid hoc voluit, vt illum hoc nomine compellares? *Voca me: vir meus est tu.* Sic aliter dixit. Qualis hic est sponsus? nonne diues? nonne nobilis? nonne bo-*

Gen. 3. 5.
Lib. de q.
Hebræo.
in Ge. 2.
sim.

VI.
Similitudo.

norum omnium possessor inclutus? ex altera parte an aliquis te feruentius illo diligit? testantur hoc opera pro te facta: ex illis etenim veris cognoscitur amor. An tibi igitur hoc videtur esse feruendum, dum qualiter affligeris inopi vel calamitate, vt primo recurras ad omnes terræ officinas & per omnes discurras homines? ad hunc, ad illum: deficientibus autem omnibus ad Deum tunc vltimum confugia?

Hoc adeo frequens est, vt sicut alius diximus, phrasim inde trahamus familiaritatem, quæ si Homini gnificemus negotium aliquod esse in hoc mundo Deo extra spem omnem dicendo. Commenda illud disidentibus, Domino Deo percontari: Domine mi Num talis sciant habere sua litis expeditionem?

Vtique Domine: talis namque persona sanet illi plurimum, multaque apud Iudicem valet auctoritate. An talis eventum sit habiturus laboris sui prosperum? habebit vique: talis etenim vir dignitate primarius operam suam illi exhibet, & non parua in concilio pellet auctoritate. An talis breui de sua liberabitur necessitate? an à sua curabitur infirmitate? Heu Domine: illum Domino Deo commenda: illum enim hic illi superest remedium. An talis puella ad nuptias petueniet optatas? vique Domine: parua licet dotata facultate, stemmate est illustriori ac parentibus cetera nobilitibus. Et talis? Similiter: licet enim non sit adeo nobilis, opes defectum supplebunt originis, & talis? illam Domino Deo commenda: nec enim illi sunt parentes, ne qui suppediret facultates, nec quidquam ad eius commendationem & auxilium. Postremum igitur in quod desigis oculos, & vltimum ad quem confugis, Deus est: quando parentes percontans amicos & opes omnesque terræ officinas, nullumque reperas remedium tunc ne ad Deum recurrendum? hæc ne est illa fiducia, quam de illo habes? hincine ille respectus, quo sponsum reuereris? ea de causâ saepenumero suate desistit auxilio, in tuæ dissidentia modica, que fidei supplicium: primo tuis necessitatibus ad Deum recurre, si in illis ab eo nobis derelinqui. Credo nam non accurrit ad auxilium in personam eius, quod plus alijs medijs, quam Dei subsidio considerat, cum prior ad illa, quam ad Deum tuus fuerit recutus?

Non prætereamus factum illud Rachelis, proponendum dignum, sic narrante Spiritu sancto: tur in ex illam intinè diligebat Iacob, vt pote vultus elegantia

VIII.

Rachel

garia venturam: Liam autem exhorruit vixit
 corpore deformem; pari libra Deus vtramque
 appendit: quamvis enim ambæ essent sic illes,
 fecundam tamen reddidit Liam, sorore eius
 Rachel sterili permancite. Parit Iqa vnum,
 duos tres, imo quatuor filios: nascitur u. u. dia:
 accedit Rachel maritum suum Iacob: Da mihi
 liberos: alioquin moriar. Stulam hic (cum Dio
 Gen. 30. 1. Chrysofomo) pendente mulieris petitionem.
 D. Ch. Inconsiderata & muliebri est hæc petitio, animo
 Tom. 1. que ab amulationis impugnat. Quocirca quamvis
 Iacob illam teneret, ne diligeret moleste tamen
 hoc tulit, cui iustus sic respondit: Num pro
 Dio ego sum? quasi dicat. O miseram te, quam
 longe aberas, à hoc efflagitas: ad Deum sit
 conuersio tua: remedia diligenter inquiri:
 vi det Ruben qualdam adferre mandragoras
 expofcit illas comedendas: vt quæ optabat, alle-
 quereatur: nullus inde effectus licet dicantur ad-
 ferre fecunditatem: hæc illucq; vaga difcurrerebat
 medium inuestigans prolem concipiendi, nec tam-
 en valuit obinere. D. Aug. Vide quid de mandra-
 gora. Confiliat Iacob Rachel: cum confide, Deum
 deprecate: hoc etiam est manuum eius opus: ip-
 se creat animas: ipse est, qui optatis tibi potest
 concedere liberos: confilio acquiesce vii: Deum
 IX. confultit: & exaudivit eam Deus & aperuit vul-
 Mulieres in- uam: ius O Do: inæ: quam à recto longius ab-
 fecun- dæ ad- statis, remedia inuestigando & omni modo lo-
 Deum primò lapidem vt modum moueritis, quo positus te, di-
 recur- in partu filiorum fecundiores. Lega s herbarios,
 rant. confultis medicos, non parcius obtemperabis
 quam uoi insistant vegetis vt nobis emplastra
 apponant, potulque inquirant, quibus vos red-
 dant concipiendis liberis aptiores, has omnes
 præuentiones missas facite, o Domine, vosque
 Dei manibus tradite curandas, ad illum precibus
 & orationibus accurrite, ab eo pueros inquirite,
 si uobis sic expediret, vt Rachel prudenter hoc
 Rachel petegit: etenim ad illum recurrens, qui
 poterat eam à matre leuare & optata conce-
 ditæ diuina eius manu hoc apsum ga dens ob-
 tinuit, vos uero nequam: Cum enim in omnem
 uestram sollicitudinem huiusmodi fidatis diligentia
 per hoc opere declaratis, vos Deo si fidere: cum
 ad diuinam maiestatem minime recurratis, pri-
 mam & vltimam curam in remedijs adhibeatis
 inquirendis, quæ uobis vel herbarius vel chirur-
 gus suggerit accipienda. Punit autem uestram
 Deus d si lentia in necessitate uobis non accur-
 rat, nec præstans auxiliu: cum ad illum non recur-
 ratis, vt hoc uobis largiatur: cum ipse sit quo nul-
 lus hoc uobis dare potest efficacius.

Multis autem contingit id quod Regis Ocho-
 zia: quod ad uoltram instructionem Spiritus
 Sanctus exposuit. Periculosa lal orat infirmitate
 deiecit itaque lecto agit de remedio, tan illes
 dimittit illud per templa idolorum inquiri: res.
 Omnia percurant & censulent simulachra, sed
 irrito conatu vacui reuertuntur: excedit Deus
 a: ique Eba: prodi uiris illis obuiam, alique die:
 ad Regem ueltrum reuertimini, illique dici ei:
 numquid factum hoc potest à prudentia com-
 mendati? falleris, multum, non enim ex ijs
 quos consulisti, salutis remedium inuenies: nec
 enim illud ualent idola largiri, nec illi dandum
 erit in medicæ fidei suæ paratque reuerentiæ
 supplicium. Numquid quia non erat Deus in I-
 srael, miris ut consulatur Beelzebub Deus Accaron?
 ideo de lectulo, super quem ascendisti non descendes,
 sed morte morieris.
 Similiter & in Regem Ioram Deus stomacha-
 tus est, cum enim exercitus eius graui laboraret
 penuria, hoc imprimis egi vt diuisa quærentur
 meda, quæ sibi sperabat fore proficua: nec
 uilla repertens, tandem ad Deum illa postulatorus
 accessit. Dei nomine respondet illi Vates Elifeus:
 Quil mihi & tibi est uade ad Prophetas Patris
 & matris tua. Hoc minus illis congruit, qui-
 bus Deus per Moysen tales percellit: talibus enim
 quando remedium occurrere uenturi dicit: illos
 accedite, ab illis quærite, ad quos primi um ac-
 cuistis, & in quibus priores uestras statulit
 fiducias. Et dicit & sibi sem. di eorum, in quibus ha-
 bebant fiduciam, surgant & optulemur uobis, & in
 necessitate uos protegam.
 Illa de causa grauius expostulabat Dominus
 contra populum suum eo quod ad extremas re-
 ducti tribulationes auxilium à Rege Egypti po-
 stularent: nec Dei memores fuissent auxiliati: ris:
 quocirca sic illo: per Ioram durius increpat. XII.
 Ve filij desultores &c. Qui ambulatis ut des- talibus
 cendatis in Egyptum, & os meum non in- talibus
 terrogastis sperantes in fortitudine Pharaonis & minatur.
 habentes fiduciam in umbra Egypti filij deser- Iam. 30. 1.
 ipsas: quam belle his illos describit: filij
 qui legatum Patrem uestrum deseruistis
 in quo secutum uobis est tutumque reme-
 dium & ad alienas diuertitis ades magis in
 terræ Regibus quam in patre uestro celo-
 rum Rege sperantes: dum enim uos labori-
 bus doluistis oppressos, nec quidem uobis
 in mentem uenit, ut me conuenerit, mihi que
 uestras exponeretis angustias, quocirca per n. e.
 me ipsum

X.
 Deis pu- nit illos
 ac dele- rit, qui
 prius ad
 alios co- sugnat.
 XI.
 Probat in Ocl o- 2a, &
 Ioram.
 4. Reg. 16.
 4. Reg. 5.
 13.
 Deu. 35.
 57.

metipsum turauit: quod necdum illi vobis futuri
 sint auxilio, in quibus sperastis: quinimo erunt
 illi vestræ causa perditionis. *Erit vobis fortitudo
 Pharaonis in confusorem & fiducia umbra Ægy-
 pti in ignominiam: nec illi sit hæc semel dixisse,
 denuo idem in sequenti repetit capitulo: Ve qui
 descendunt in Ægyptum ad auxilium sperantes &
 habentes fiduciam super quadrigis, quia multi sunt
 & in equitibus seruant, quia prauales nimis &
 non sunt confisi super sanctum Israel & Dominum
 non requisierunt. Quid pluram hæc loquitur Ieremias
 propheta causam euerthionis Hierusalem quando
 eius celebrans nenas. sic ait. Cum adhuc subsi-
 deremus defecerunt oculi nostri ad auxilium no-
 strum vanum, cum respiceremus astanti, ad gen-
 tem qua saluare non poterat. Hæc nostra fuit
 miseranda calamitas: dum enim damna timere-
 mus superuentura nobis prædicitur, oculos nostros
 refleximus & fixa adeo acie conspeximus vt
 visum nostrum offenderemus, illum in remedium
 varium ac inane, conuenientes: admiranda verba
 ad auxilium vanum.*

XIII. *Hæc causa fuit euerthionis Hierusalem.*
 XIV. *Vanum dicitur quid esse, quod foris magnam præfert apparentiam, intus autem nihil habet, hoc nobis contingit, inquit: videntes enim irruentem nobis calamitatem, magno Spiritu oculos nostros ad Regem Ægypti, equites eius, nobiles, copiasque defleximus. O quamam promittebat hic potentiam, quantum auxilium sed inane subsidium vanumque nostræ calamitati remedium. O quamam fiducia ad illos confugimus (Hoc est cum respiceremus astanti, illi nostram salutem nostramque fidentes in saluationem cum autem homines essent in quorum hæc non erat potestate sine Deo (ad gentem qua saluare non poterat) parum est quod nullam habuimus, insuper in viciniam delapsi sumus aduersitatem. Propitius sit mihi Deus: quam hoc est in mundo familiare, auentum aspiciere ad auxilium quod miserè deludat in illo confidentes. Mulier hæc, quæ illi fidit qui copiosas illi iuravit promissiones. Vt hic qui sibi tuta spondit alterius verba ventosa & inania. Alter hic, qui spei suæ anchoram coniecit in aduocatum: alius autem in amicum ac fautorem fidelissimum. Heu quanti hoc in mundo necessitatibus angustiat dolent, & ingemiscunt. Defecerunt oculi nostri ad auxilium nostrum vanum: Heu Domine mi, tali confusus sum verbo quod mihi talis iurante; tali securitati qua me aduocatus ille reddidit certiores; an ergo hoc credidisti, tantam arundinem pollere fortitudine vt imiti posses illi securis?*

Hoc quod completum vidit Ieremias in Ierusalem

salem prædixerat ante Vates Hælias iniuratur: *Onus vallis visiois.* Audite non leue pondus vallis visiois: ad literam loquitur de Hierusalem, XV. quæ vallis dicitur visiois: erat etiam ciuitas Punim: maxime pacifica maximeque grata conspectui; alludens ad nomen Ætymologiam: etenim Hierusalem dicitur visio facis. Vallis dicitur quoniam enim monti esset conuincta Sion, maior tamen eius pars inter montes in valle consistebat. Hoc igitur audi quod tibi pondus impono, tibi futurum in rem am. *Onus vallis visiois.* Quid est: cum inimicus armatus adesset instructusque copijs, hoc primum egisti vt te præmunires, terrena qualibet cogitans. Cæteras tibi in ciuitate locidisti, ne tibi aqua deficeret: aut eam posset hostis alio diuertere: *Congregasti aquas piscine inferioris: numerum inibi domorum censumque populis, cætilibet atma distibuens defensionem: Demos. Ierusalem numerasti & destruxisti domos ad mandandum murum & vt armorum Conuentum erigeretis; locum fecisti inter duos muros &c. ad adaquandos equos circum circa ciuitatem in ter illos discurrerent; & cum tantopere inuendæ ciuitati hisce terrenis intendere, ad id quod primum erat ac præcipuum, non intendistis, murum: vt ad Deum pro subsidio ac supplicijs accurreretis, sed nec quidem oculos eleuastis auxilium petiuri. Et non suspexit ad eum qui fecerat eam & operationis eius de lege non visistis. O quam egregie ponderat hoc Spiritus Sanctus non suspexit, inquit ad eum qui fecit eam sed nec à longe quidem auctorem eius atque fabricatorem conspexit, dicentes: quis hæc condidit ciuitatem? quis illum custodit? quis defendit? qui illum in se suscepit? cuius est? quis eam sustentat? an nõ omnibus patet quod Deus? quid igitur tibi videtur. Cum nec eius memineris, nec ad illum confugeris diuinum eius fauorem operumque petiurus? idcirco peribis: teque sine hostium manibus tradidum inusta morte interi-*

ce. Diligenter attende quid duobus principibus *Hom. 2. p.* ac Regibus Israel Saul & Dauid contigerit, de quibus meminimus supra: habes hic rationem, ob quam euentu sinistro tibi negotia grauiora succedant, vto tuis in necessitate vilius gaudeas adesse remedium: eo quod primum in consilium voces vicinum tuum, vel amicum, vel virum doctiorem, & primum remedium in hoc & illo quaeras, nec Dei tui recorderis, nec eum in capite statuas aut primum in uocem infirmitatis tuæ atque inopiæ reparatorem. Non incongrue hic adducitur subtilis ille D. Hier.

XVI. Hieronymi conceptus in historia Agar: ad in-
 Ob A. stantiam Sara eam ædibus suis cum filio suo
 gar ma Abraham amandavit; dato illi modico pane &
 us dif. vtre aque. Defecit aqua: est autem regio illa a-
 fidentia rida supra modum & calida: puero vires defi-
 deficit cium patiturque deliquitum: eum ad vmbra ar-
 Ismael boris proiecit iam enim cor illi defecerat, & eum
 qui ob nullum sperasset succurrendi filio deficienti re-
 patris medium; dolore nimio afflicta videre non p-
 Abra- tuisset puerum expirantem: vnde sic illi ait: hic
 hã situ iace: Non vides mortentem, illa vero in alteram
 am secedit partem, & in varia loca lumina defle-
 reiuus ctit. tens attendit conspicit, num ad hanc num ad al-
 in Gen. teram possit arborem reperire fontem sibatque
 1. 21. amarillimè. Pusio vero se omni remedio cor-
 22. nens desitutum emori, lachrimis oculus Deum
 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37.
 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.
 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200.
 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

to habuit hanc eius Deus petitionem, tam secur-
 ra comitatem fiducia; promitte exaudiuit eum
 Deus, cui non solum ea concessit que sustentan-
 da sunt vite necessaria, & insuper ad tantos vi-
 tam eius extendit annos, quibus finitis eum de-
 sua salute reddidit certissem; ob matrem, qua
 solummodo fauori fidebat arborum inter illas
 quarum quærens fontes, nec Dei recordatur vt
 illum inuocet, puer abiecitur omnino mortuus
 atque ope destitutus. Ratione vero Patris, qui
 filium docuit ad Deum recurrere, & de diuinis
 eius manibus expectare subsidium, viuit Ismael
 & saluatur. Videre modo licet quanto certius
 accipiat ille suis calamitatibus auxilium, qui re-
 currit ad Deum illique fidit: quam ille, qui Dei
 immemor ad humanum primo confugit auxi-
 lum.

§. 4. Miserunt ad eum. In infirmitate primo
 recurre ad Deum, & da locum medico non
 sicut Rex Asa.

Hæc licet ita sint, quod omnium primo
 pro remedi in tuis necessitatibus necessa-
 rio ad eundem sit Deus, hoc tamen præci-
 pne faciendum in corporis infirmitatibus: nemo
 non admittit debet spiritus S. consilium datum
 infirmanti: Fili in infirmitate tua ne despicias teip-
 sum sed ora Dominum & ipse curabit te: auerte a
 delicto & ab omni delicto manum cor tuum, da su-
 auitatem & memoriam similitudinis & impingua
 blationem & da locum medico; etenim illum Domi-
 nus creauit, & non discedat a te: quia opera eius
 sunt necessaria. O quam cælestis illud est Recipere,
 multo sanè vtilius quam quæcumque possent
 Hypocrates, & Gallenus artis medicine Principes
 prescribere. Primo tibi præcipit vt infirmus
 tui curam ne negligas, neque per incuriam moria-
 ris vel t animal. Vt enim reprehensibilis est illa
 quorundam anxia nimis sollicitudo, qui ad solam
 minimi doloris in vague vmbra, in stratum
 se deiciunt: sic etiam est quorundam incuria,
 qui mortali morbo pressis se ipsos sinunt nullo ad-
 hibito remedio languescere, tandemque interire.
 Fili mi (ait Spiritus Sanctus) quando te morbo
 inuasit, tibi consule, ne te ipsum despexeris
 vita que tuæ consule: Fili in infirmitate tua ne
 despicias te ipsum. Quid igitur hoc in casu fecerit
 primo dum te sentis languentem ad Deum
 recurre, illi de corde tuo orationum precum qua-
 mitte nuntios, Ora Deum. Vt autem tua sit ef-
 ficax oratio duo sunt tibi faciendâ, primo

11 D
 Eccle. 38.8
 1.
 Recipere
 Spiritus S.
 infirmis
 obseruan-
 dum.
 D d d 3. Aucto: